

VALERIO MASSIMO MANFREDI

ALEXANDER

VELKÝ

VEŠTBA AMONOVA

ALEXANDER VEL'KÝ

VALERIO MASSIMO MANFREDI

ALEXANDER VEĽKÝ

VEŠTBA AMONOVA

Z taliančiny preložila
MÁRIA ŠTEFÁNKOVÁ

slovar

Copyright © Arnoldo Mondadori Editore S. p. A., Milano 1998

© Mondadori Libri S. p. A., Milano 2015

Slovak edition © Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o.,

Bratislava 2001, 2016

Translation © Mária Štefánková 2001, 2016

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto knihy sa nesmie reprodukovat
ani šíriť v nijakej forme, žiadnymi prostriedkami, ani elektronickými,
ani mechanickými a ani vo forme fotokópií, nahrávok,
ani prostredníctvom súčasného a ani budúceho informačného systému
a podobne, bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

Z talianskeho originálu Valerio Massimo Manfredi: Alexandros,

Il confine del mondo, ktorý vyšiel vo vydavateľstve Mondadori

v roku 1998, preložila Mária Štefánková.

Vydalo Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o. v Bratislave v roku 2016.

Zodpovedná redaktorka Marta Činová

Jazyková korektúra Tatiana Dunajová

Editorka Darina Zaicová

Návrh obálky Daniel Markovič

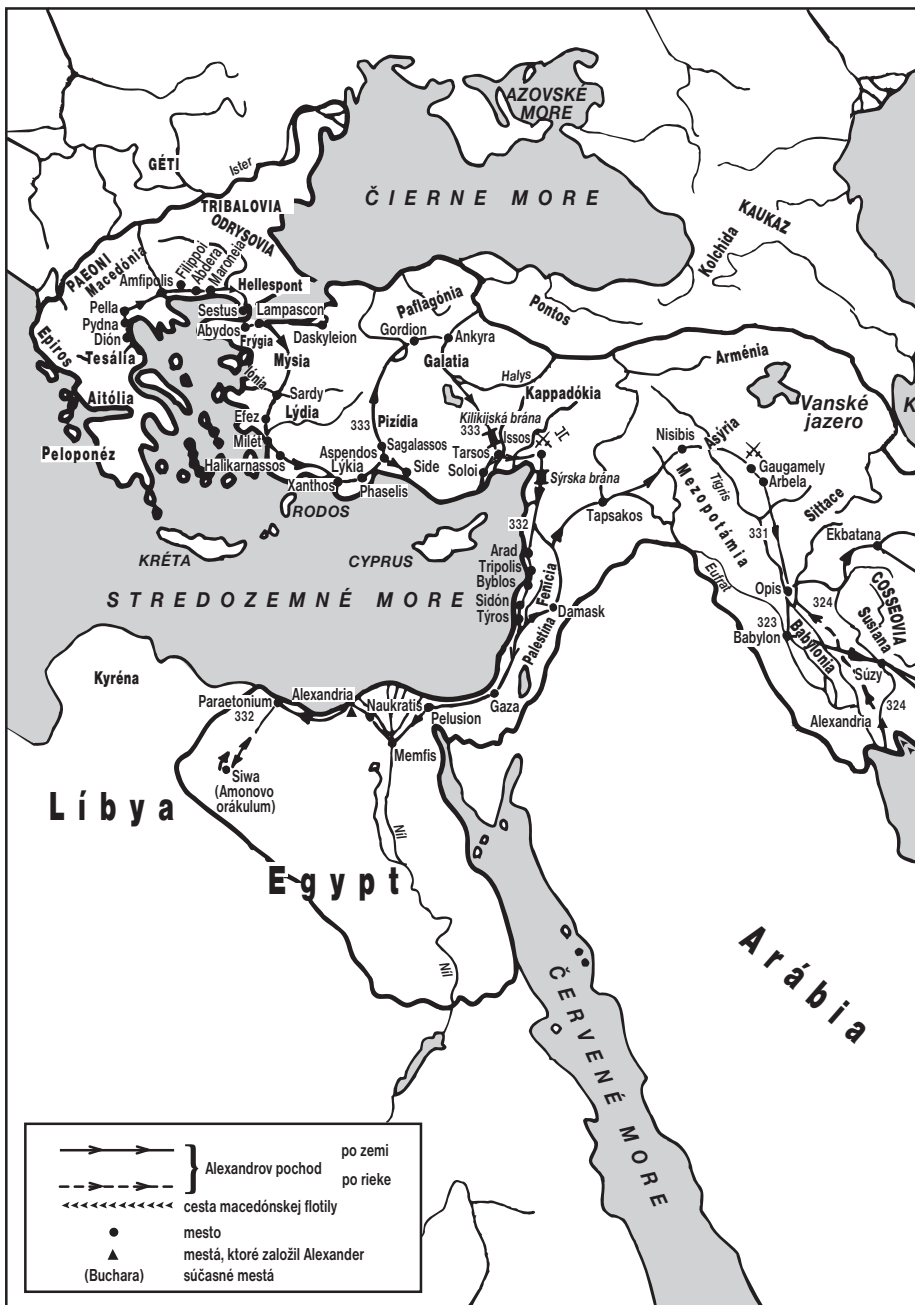
Zalomenie ITEM, s. r. o., Bratislava

Tlač Patria I, spol. s r. o., Prievidza

ISBN 978-80-556-2248-4

10 9 8 7 6 5 4 3 2 1

www.slovart.sk

1

Na vŕšku sa Alexander obrátil a uprel pohľad na pobrežie, kde sa pred ním rozprestieralo divadlo opakujúce sa vari tisíc rokov: stovky lodí zoradených pri morskom brehu, tisíce a tisíce bojovníkov, ale mesto za jeho chrbtom – Ilion čiže staroveká Trója – sa nepripravovalo na desaťročné obliehanie, naopak, otvorilo mu brány a prijalo ho ako priameho dediča, a to rovnako Achillovho, ako i Priamovho.

Zazrel priateľov, ktorí ho koňmo nasledovali, a pohnal Bukefala ku skale. Chcel vojsť sám a celkom prvý do starobylej svätyne ilionskej Atény. Zoskočil zo žrebca, zveril opraty jednému zo sluhov a zastal na prahu chrámu.

Vnútri sa v pološere leskli neurčité tvary, predmety s nejasnými kontúrami, a musel chvíľu počkať, kým sa mu na tmu prispôsobí zrak, až dovtedy oslepený žiarivým trójskym nebom a poľudňajším slnkom.

Starodávna stavba bola preplnená relikviami, zbraňami pripomínajúcimi homérsku vojnu, eposeju desaťročného obliehania múrov, ktoré vystavili bohovia. Na každom z predmetov zahmlených časom bolo venovanie, nápis: Paridova lýra, Achillove zbrane s veľkým zdobeným štítom.

Obzrel sa dookola po drahocenných pamiatkach, ktoré neviditeľné ruky udržiavali vo vynikajúcom stave vďaka úcte a zvedavosti veriacich po celé stáročia. Viseli zo stĺpov, z trámov pod povalou, zo stien: ale koľko z nich bolo skutočných? A koľko z nich bolo výplodom ľstivosti kňazov a ich túžby po zárobku?

V tej chvíli cítil, že jediný úprimný pocit v tej hromade vecí bez ladu a skladu, ktorá väčšmi pripomínala ponuku tovaru na trhu než výbavu svätyne, bola jeho vášeň k slepému básnikovi, jeho bezhraničný obdiv k hrdinom, ktorých čas a nespočetné množstvo udalostí na oboch brehoch Úžin premenili na hromádky popola.

Zjavil sa tu náhle, ako kedysi jeho otec Filip v Apolónovom chráme v Delfách, nikým nečakaný. Počul ľahký krok, ktorý sa skryl za stĺpom blízko kultovej sochy, majestátnej Atény vytesanej do kameňa a pomaľovanej farbami, so zbraňami z naozajstného kovu: bola to strohá a primitívna podoba z jediného bloku tmavého kameňa a z jej tváre sčernetej rokmi a dymom votívnych lúčov zvláštnym spôsobom žiarili perleťové oči.

K soche pristúpilo dievča v snehobielych peplachoch s vlasmi stiahnutými čepcom rovnakej farby, v jednej ruke nieslo vedro a v druhej špongiu.

Vystúpilo na podstavec, začalo umývať sochu a pod vysokými trámami sa rozšírila intenzívna, prenikavá vôňa aloe a nardu. Alexander k nej potichu podišiel a spýtal sa:

- Kto si?

Dievča sa strhlo a pustilo vedro, to spadlo na dlážku a kotúľalo sa, kým sa nezastavilo o jeden zo stĺpov.

- Neboj sa, - upokojoval ju panovník. - Ja som len pútnik, ktorý chce obetovať bohyni. A ty si kto, ako sa voláš?

- Moje meno je Daunia a som posvätná otrokyňa, - odvetila dievčina, vystrašená Alexandrovým zjavom, lebo si bola istá, že tento mládenec rozhodne nie je obyčajný pútnik. Pod plášťom sa mu lesklo brnenie a nákolnice, a keď sa pohol, zaštrngotal drôtený pás visiacy na podprsni.

- Posvätná otrokyňa? To by som nepovedal. Tvoje ušľachtilé črty prezrádzajú vznešený pôvod a pohľad máš hrdý.

- Možno si zvyknutý na Afroditine posvätné otrokyne: ony sú naozaj len otrokyne, predtým než sa stanú posvätnými, otrokyne mužskej žiadostivosti.

- A ty nie si? - spýtal sa Alexander, zdvíhajúc zo zeme spadnuté vedro.

- Ja som panna. Ako bohyňa. Nikdy si nepočul rozprávať o meste žien? Pochádzam odtiaľ.

Mala zvláštny prízvuk, aký panovník doposiaľ nepočul.

- Ani som netušil, že existuje nejaké mesto žien. Kde je to?

- V Itálii. Volá sa Locri a žije tam len ženská aristokracia. Mesto založilo sto rodín, všetko ženy, ktoré utiekli z Lokris, zo svojej pôvodnej vlasti. Hovorí sa, že keď tieto ženy odovdali, oddali sa svojim otrokom.

- A ty si prečo tu, v tejto vzdialenej krajine?

- Aby som odčinila vinu.

- Vinu? Akú vinu už môže mať na svedomí také mladé dievča?

- Nie svoju. Ale pred tisíc rokmi Aias, náš národný hrdina, v tú noc, keď padla Trója, znásilnil princeznú Kassandru, Priamovu dcéru, práve tu, na tomto podstavci pod svätou ochrankyňou, zázračnou podobizňou Pallas Atény, ktorá spadla z neba. Odvtedy obyvatelia Locri platia za toto znesvätenie darom - vždy dve dievčatá z najväženejšej šľachty po celý rok slúžia vnútri bohyninej svätyne.

Alexander potriasol hlavou, akoby neveril vlastným ušiam, a obzrel sa vôkol seba. Vonku pred chrámom sa ozýval dupot koní: jeho priatelia práve dorazili.

V tej chvíli vošiel jeden z kňazov, ktorý si v okamihu uvedomil, kto pred ním stojí, a zohol sa v hľbokej poklone.

- Vitaj, mocný pane. Mal si nás vopred upozorniť, bolo by sa ti dostalo celkom iného privítania, - povedal a pokynul dievčaťu, aby odišla. No Alexander ju zdržal.

- Takto je to lepšie, - vyhlásil. - Toto dievča mi porozprávalo zvláštnu príhodu, nič také by som si nikdy ani nepomyslel. Počul som, že v tomto chráme sú zachované relikvie z trójskej vojny. Je to pravda?

- Pravdaže. Táto socha, ktorú tu vidíš, je Palladium: má podobu starovekej sochy Pallas Atény, ktorá spadla z neba, a mesto, ktoré ju vlastnilo, bolo vďaka nej nedobytné.

V tej chvíli vošli do chrámu Hefaistion, Ptolemaios, Perdikkas a Seleukos.

- Kde sa nachádza originálna socha? - spýtal sa Hefaistion a pristúpil bližšie.

- Niektorí tvrdia, že ju vzal hrdina Diomedes a odniesol do mesta Argos; iní zasa, že Odyseus s ňou odišiel do Itálie a daroval ju kráľovi Latinov; a zasa iní tvrdia, že Aeneas ju uložil do istého chrámu neďaleko Ríma, kde sa vraj nachádza doteraz. V každom prípade je viacero miest, ktoré sa chvália, že vlastnia originálnu sochu.

- To verím, - vyhlásil Seleukos. - Takéto presvedčenie dodáva odvalu.

- Veru, - prikývol Ptolemaios. - Aristoteles by na to povedal, že presvedčenie alebo proroctvo podnecuje k činu.

- Čím sa odlišuje skutočná Pallas Aténa od ostatných sôch? - spýtal sa Alexander.

- Skutočná socha, - vyhlásil kňaz rozhodným tónom, - môže zatvárať oči a hýbať kopijou.

- To nie je nič zložité, - podotkol Ptolemaios. - Ktorýkoľvek z našich vojenských inžinierov by vedel zostrojiť takú hračku.

Kňaz po ňom zlostne blysol očami a aj panovník pokrútil hlavou. - Veríš ty vôbec v niečo, Ptolemaios?

- Ale pravdaže, - odvetil mládenec a položil ruku na rukoväť meča. - V toto. - Potom položil druhú ruku Alexandrovi na plece: - A v priateľstvo.

- No i tak, - pokračoval kňaz, - predmety, ktoré tu vidíte, sa uchovávaly medzi týmito posvätnými múrmi od nepamäti a mohly pozdĺž pobrežia odjakživa skrývať Achillove, Patroklve a Aiantove kosti.

Ozval sa zvuk krokov; aj Kallistenes si prišiel prezrieť slávnú svätyňu.

- Čo ty na to, Kallistenes? - spýtal sa Ptolemaios, vyšiel mu v ústrety a chytil ho za plece. - Naozaj si myslíš, že toto je Achillova výzbroj? A tamto zavesená na stene je Paridova lýra? - Dotkol sa strún a vylúdlil z nich tlmený, falošný akord.

Alexander ich prestal počúvať. Uprene pozoroval mladú kňažku, ktorá teraz nalievala vonný olej do lámp, díval sa na jej dokonalé telo, ktoré sa cez priesvitný ľahučký peplos črtalo v lúči slnka, pozoroval mystérium, ktoré sa lesklo v jej pokornom, uhýbajúcom pohľade.

- Nič tu nemá nijakú hodnotu, to veľmi dobre viete, - vyhlásil Kallistenes. - V Sparte, v chráme Dioskúrov, ukazujú vajce, z ktorého sa vraj narodili dvojčatá, Elenini bratia, ale ja si skôr myslím, že je to vajce pštrosa, líbyjskeho vtáka vysokého ako kôň. Naše svätyne sú plné podobných relikvií. Dôležité je to, v čo ľudia chcú veriť, a ľudia potrebujú veriť, potrebujú snívať. - Rozprávajúc sa obrátil k Alexandrovi.

Kráľ pristúpil k veľkej bronzovej zbroji, zdobenej cínom a striebrom, a jemne prešiel bruškami prstov po štíte s tepanými pásmi, na ktorých boli výjavy opísané Homérom, a po prilbe vyzdobenej trojitým chocholom.

- Ako sa sem dostala táto výzbroj? - spýtal sa kňaza.

- Odysseus ju priniesol nazad, lebo mal výčitky svedomia, že ju vzal Aiantovi. S prosbou ako votívny dar ju uložil na jeho hrob pred návratom do Itaky. Takto sa dostala do tejto svätyne.

Alexander podišiel ku kňazovi. - Vieš, kto som?

- Áno. Ty si Alexander, macedónsky kráľ.

- Správne. A z matkinej strany som priamym potomkom Pyrrhovým, synom Achilla, zakladateľom epirského rodu, a teda Achillov dedič. Preto vravím, že táto výzbroj mi patrí a ja ju chcem.

Kňaz zbledol. - Ale pane...

- Akože! - uškrnul sa Ptolemaios. - My by sme mali uveriť, že toto je Paridova lutka, že toto je Achillova výzbroj, ktorú vyrobil boh Hefaistos osobne, a ty neveríš, že náš kráľ je priamym potomkom Achillovým?

- To nie, - zahabkal kňaz. - Ibaže posvätné predmety sa nesmú...

- Hlúposti, - zamiešal sa Perdikkas. - Dáš urobiť presné kópie. Nikto nezbadá rozdiel. Náš panovník má na ne právo, pretože patrili jeho predkovi... - rozhodil ruky, akoby chcel povedať „má právo na svoje dedičstvo“.

- Dajte zbroj priniesť do tábora: pred každou bitkou ju predvedú vojsku ako štandardu, - rozkázal Alexander. - A teraz sa vráťme. Návšteva sa skončila.

Vyšli pred chrám, neprestajne sa rozhliadajúc okolo seba a sliediac po neuveriteľných množstvách predmetov navesaných na stĺpoch a po stenách.

Kňaz si všimol, že Alexander nespúšťal oči z dievčata, ktoré vyšlo z chrámu bočným vchodom.

- Každý večer po západe slnka sa kúpe v mori pri ústí rieky Skamandros, - pošepkal mu do ucha.

Kráľ na to nepovedal ani slovo. Kňaz zastal na prahu chrámu a hľadel, ako vyskočil na koňa a vzdaloval sa k táboru na brehu mora, vriacemu ako obrovské mravenisko.

Alexander ju pozoroval, ako sa blížila rýchlym a istým krokom v tme po ľavom brehu rieky a zastala na mieste, kde sa vody rieky Skamandros miešali s morskými vlnami.

Bola pokojná, jasná noc a práve v tej chvíli vychádzal mesiac, od ktorého sa tiahla striebristá stopa od horizontu až po breh. Dievča si vyzlieklo šaty, rozpustilo vlasy a vošlo do vody. Jej telo láskané vlnami sa ligotalo ako vyleštený mramor.

- Si krásna ako bohyňa, Daunia, - zašepkal Alexander a vystúpil z tieňa.

Dievča sa ponorilo až po bradu a zaspätkovalo. - Neublíž mi. Som zasvätená.

- Aby si odčinila dávne znásilnenie?

- Áno, aby som odčiniła dávne znásilnenie. Ženy sa vždy musia podrobiť.

Panovník sa vyzliekol donaha a vošiel do vody. Dievča si skrížilo ruky pred nahou hrudou.

- Hovorila, že Afrodita Knidská, ktorú vytesal božský Praxiteles, si presne takto zakrývala hrud'. Aj Afrodita je hanblivá... Neboj sa. Pod' sem.

Dievča pomaly podišlo k nemu, kráčajúc po piesku na dne, a ako sa k nemu pomaličky približovala, jej božské telo sa postupne vynáralo, lesklé od vody, a morská hladina jej hladkala boky a brucho.

- Plávajme spolu k Achillovej mohyle. Nechcem, aby nás tu niekto videl.

- Nasleduj ma, - povedala Daunia. - Dúfam, že si dobrý plavec. - Obrátila sa nabok a vkĺzla do vĺn ako Nereida, nymfa z hlbín.

Pobrežie tvorilo široký oblúk, osvetlený faklami z tábora, a končilo sa mysom, na konci ktorého sa vypínal vršok zeme.

- To veru som, - odvetil Alexander, plávajúci po jej boku.

Dievča sa pustilo krížom cez záliv a smerovalo priamo k mysu. Plávalo elegantnými, ľahkými a plynulými pohybmi, takmer bez hluku, kĺžuc sa vo vlnách ako morský živočích.

- Plávaš vynikajúco, - dychčal vedľa nej Alexander.

- Narodila som sa pri mori. Ešte stále chceš dosiahnuť mys Sigéos?

Alexander neodpovedal, ale plával ďalej, až kým nevidel v mesačnom svetle penu pozdĺž pobrežia a vlny, ktoré dosahovali až k spodnej časti veľkého kopca.

Vyšli z vody držiac sa za ruky a kráľ podišiel k tmavej Achillovej mohyle. Cítil, alebo si aspoň myslel, že cíti, ako ho preniká duch veľkého hrdinu, a zazdalo sa mu, že vidí ružolícu Bríseidu, keď sa obrátil ku svojej spoločníčke, ktorá stála vzpriamená pred ním v striebrom mesačnom svite a z tmy hľadala jeho pohľad.

- Chvíle, ako je táto, môžu prežiť len bohovia, - pošepkal jej Alexander, zahaliac sa do vlažného vánku, ktorý vial od mora. - Tu sedel Achilles a oplakával Patroklovu smrť. Sem mu oceánska matka priniesla zbrane, ktoré preňho zhotovil boh.

- Ty tomu teda veríš? - spýtalo sa ho dievča.

- Verím.
- Ale prečo si teda v chráme...
- Tu je to iné. Je noc, vzdialené hlasy predkov, takmer vyhasnuté, ešte možno počuť. A ty žiariš predou mnou bez závoja.
- Skutočne si kráľ?
- Pozri sa na mňa. Čo si myslíš, kto som?
- Si mládenec, ktorý sa mi občas zjavil vo sne, keď som spala so svojimi družkami v chráme bohyne. Mládenec, ktorého by som chcela milovať.
- Podišla k nemu a položila mu hlavu na hrud'
- Zajtra odchádzam a o niekoľko dní vybojujem ťažký boj: buď zvíťazím, alebo zahyniem.
- Ak chceš, vezmi si ma na tomto vlašnom piesku a dovoľ, aby som ťa držala v objatí, aj keby som to potom mala oľutovať. - Dlho ho bozkávala a hladila mu vlasy. - Chvíle, ako je táto, sú dovolené len bohom. A my budeme bohovia, kým potrvá dnešná noc.

2

Alexander sa vyzliekol donaha pred nastúpeným vojskom a tri razy obehol okolo Achillovho hrobu podľa starobylého zvyku, a to isté urobil Hefaistion okolo Patroklovho hrobu. Pri každom ich okruhu volalo viac ako štyrdsattisíc mužov:

Alalái!

- To je ale herec! - podotkol Kallistenes v jednom z kútov táboriska.

- Myslíš? - pozrel naňho Ptolemaios.

- O tom niet pochýb. Veď neverí v mýty ani v legendy viac než ty či ja, ale správa sa, akoby to bola číročistá pravda. Týmto spôsobom dokazuje svojim mužom, že sny sú skutočnosťou.

- Ty ho akosi pridobre poznáš, - povedal Ptolemaios sarkastickým tónom.

- Okrem prírody som sa naučil pozorovať aj ľudí.

- Potom by si mal vedieť, že nikto nemôže tvrdiť, že Alexandra pozná. Hoci koná pred očami všetkých, jeho skutky sú nepredvídateľné a nie vždy je možné pochopiť ich do dôsledkov. On verí i neverí zároveň, je schopný výbuchov lásky a nekontrolovateľných záchvatov zlosti, je...

- Aký?

- Odlišný. Po prvý raz som sa s ním stretol, keď mal šesť rokov, a doteraz nemôžem povedať, že by som ho skutočne poznal.

- Možno máš pravdu. No teraz všetci jeho muži veria, že on je oživený Achilles a že Hefaistion je Patroklos.

- V tejto chvíli tomu veria aj oni dvaja. Napokon, nebol si to ty, kto určil na základe astronómických výpočtov, že naša výprava sa uskutočňuje v rovnakom mesiaci, ako sa začala trójska vojna, presne pred tisíc rokmi?

Medzitým sa Alexander opäť obliekol a zodvihol zbrane,

a rovnako aj Hefaistion. Obaja vysadli na kone. Generál Parmenión rozkázal zatrúbiť a potom vyskočil do sedla aj Ptolemaios. – Musím ísť za svojím oddielom. Alexander sa chystá na prehliadku armády.

Trúbky sa ešte raz opakovane ozvali a armáda sa rozostúpila pozdĺž morského pobrežia, každý oddiel so svojou vlajkou a svojimi štandardami.

Pechota mala spolu tridsaťdvatisíc mužov. Po bokoch stáli tri tisíce „štítnikov“ a potom sedemtisíc gréckych spojencov, iba desatina počtu, ktorý pred stopäťdesiatimi rokmi bojovali pri Platajach proti Peržanom. Na sebe mali tradičnú ťažkú výzbroj gréckej pechoty z prvej línie a na hlavách sa im leskli masívne korintské prilby, ktoré im úplne zakrývali tvár až po koreň krku a nechávali voľné iba oči a ústa.

Uprostred stálo šesť bataliónov falangy, *pezetairov*, asi desaťtisíc mužov. Na pravej strane zasa spojenci – barbari zo severu: desaťtisíc Trákov a Triballov, ktorí poslúchli Alexandrovo pozvanie a ktorých lákal žold a vidina koristi. Boli to nesmierne odvážni bojovníci, vhodní aj na tie najnebezpečnejšie akcie, neúnavní a schopní znášať chlad, hlad a námahu. Vyzerali hrozivo už na pohľad, so zježenými ryšavými vlasmi, svetlou pehavou pokožkou a nahusto tetovanými telami.

Medzi týmito barbarmi boli najdivší a najprimitívnejší Agrianovia z ilýrskych hôr: nerozumeli ani slovo po grécky, takže potrebovali tlmočníka, ale mali jedinečnú schopnosť vyšplhať sa na akúkoľvek skalnú stenu pomocou lán z rastlinných vlákien, hákov a skob. Všetci Trákovia a ostatní bojovníci zo severu mali kožené prilby a korzety, malé polmesiakovité štíty a dlhé šable, ktoré zasahovali špičkou i ostrím. Bili sa ako dravé šelmy a v boji muža proti mužovi sa vedeli tak rozohniť, že do krvi hrýzli protivníkov zubami. Na konci, takmer utajene, šlo ďalších sedemtisíc gréckych žoldnierov ťažkej i ľahkej pechoty.

Na krídlach, oddelene od pechoty, bola zoradená ťažká jazda *hetairov*, ich celkový počet dosahoval dvetisíc osemsto, k nej sa pripájali tesálski jazdci a asi štyritisíc pobočníkov, a okrem toho päťsto vybraných jazdcov „Hrotu“, Alexandrovho oddielu.

Kráľ na Bukefalovom chrbte prešiel popred jednotlivé oddiely v sprievode svojich druhov. Bol s nimi aj Eumenes, ozbrojený od hlavy po päty, vypíнал sa v aténskom brnení

z vrstiev pevného plátna, ozdobeného a spevneného vyleštenými bronzovými plieškami sťa zrkadielkami. Ako tak kráčal popred obrovskú masu vojakov, jeho myšlienky boli skôr prozaické: v mysli rátal, koľko zrna, koľko strukovín, koľko slaných rýb, koľko údeného mäsa a koľko vína bude treba na nasýtenie a napojenie toľkých krkov a koľko peňazí bude musieť minúť každý deň, keď bude na trhoch nakupovať všetky tie potraviny; rátal, na koľko mu vydržia zásoby, ktoré majú so sebou.

Aj napriek pochybnostiam bez váhania dával svojmu kráľovi dobré rady na úspešné zvládnutie celej výpravy.

Keď sa postavili do čela zoradeného vojska, Alexander dal znamenie Parmeniónovi a generál zavelil na odchod. Dlhá kolóna sa dala do pochodu: jazda po bokoch v dvojrade, pechota uprostred. Pustili sa na sever pozdĺž morského pobrežia.

Armáda sa vlnila ako dlhý had a Alexandrovu prilbicu s dvoma dlhými bielymi perami bolo vidno zďaleka.

V tej chvíli sa zjavila na prahu Aténinho chrámu Daunia a zastala na hornom stupni schodiska. Mládenec, ktorý sa s ňou miloval na morskom brehu v tú noc, čo voňala jarou, sa jej teraz videl maličký ako dieťa, blýskal sa na slnku v priveľmi ligotavej, priveľmi žiarivej výzbroji. Už to nebol on, už neexistoval.

Pri pohľade na jeho postavu, vzdalujúcu sa na horizonte, pocítila vo svojom vnútri obrovské prázdno. Keď zmizol nadobro, rýchlym pohybom ruky si utrela oči, vrátila sa do chrámu a zavrela za sebou dvere.

Medzitým Eumenes poslal dve správy so sprievodom, jednu priamo do dvoch mocných gréckych miest neďaleko úžin, do Lampsakon a do Kyzikosu. Prvé sa vypínalo na pobreží a druhé na ostrove. V Alexandrovom mene im ponúkal obnovenie zmluvy ako so slobodnými mestami a spojelectvo.

Kráľ očarený krajinou sa za každou zákrutou obrátil na Hefaistiona: – Pozri sa na tú dedinku, pozri sa na ten strom, pozri sa na tú sochu... – Všetko bolo preňho nové, všetko ho nadchýnalo: biele dedinky na vrchoch, svätyne gréckych i barbarských bohov ponorené do krajiny, vôňa kvitnúcich jabloní, žiarivá zeleň granátových jablák.

Okrem vyhnanstva v zasnežených horách Ilýrie bola toto

jeho prvá cesta mimo Grécka. Za ním šli na koňoch Ptolemaios a Perdikkas, zatiaľ čo ostatní kráčali so svojimi vojakmi. Dlhý sprievod uzatvárali Lysimachos a Leonatus, ktorí velili dvom jednotkám v tyle, pomerne vzdialeným od ostatných.

– Prečo ideme na sever? – spýtal sa Leonatus.

– Alexander chce získať kontrolu nad ázijským brehom úžiny. Takto nikto nebude môcť vojsť do prístavu, ani z neho vyjsť bez nášho dovolenia, a Atény, ktoré práve tadeto vozia obilie, budú mať vážny dôvod, aby s nami zostali v priateľskom vzťahu. Okrem toho tak odrežeme všetky perzské provincie, ktoré sa nachádzajú pri Čiernom mori. Je to šikovný ťah.

– To je pravda.

Pokračovali v pochode pod lúčmi slnka, ktoré začalo stúpať vysoko na oblohu. Po chvíli Leonatus pokračoval: – Ale jedno predsa len nechápem.

– V živote nemôžeš pochopiť všetko, – utiahol si neho Lysimachos.

– Možno, ale vysvetli mi, ako je možné, že je tu taký pokoj. Vylodili sme sa so štyridsaťtisíc mužmi uprostred dňa, Alexander navštívil chrám v Ilione, tancoval okolo Achillovho hrobu, a nikto nás nečakal. Teda nijaký Peržan. Nevidí sa ti to čudné?

– Ani trochu.

– Prečo nie?

Lysimachos sa obzrel dozadu. – Vidíš tamtých dvoch? – spýtal sa a ukázal na obrysy dvoch jazdcov, ktorí cválali po hrebeni trójskych hôr. – Sledujú nás od úsvitu a celkom iste nás nespustili z očí ani včera, a okolo nás je aj plno ďalších.

– Tak upozorníme Alexandra, že...

– Len sa neplaš. Alexander to veľmi dobre vie, a vie aj to, že niekde nám Peržania pripravujú vhodné privítanie.

Sprievod pokojne pochodoval celé predobedie až po popoludňajšiu zastávku. Na poliach stretávali iba roľníkov zaujatých prácou alebo skupinky detí, ktoré bežali popri ceste a vykrikovali, aby pritiahli pozornosť vojakov.

Večer sa utáborili neďaleko Abydu a Parmenión dal všade rozostaviť stráže v istej vzdialenosti a do okolia poslal odiedy ľahkej jazdy, aby zabránil nečakaným útokom.

Hneď ako vztýčili Alexandrov stan, zaznela trúbka oznamujúca poradu a všetci generáli sa zhromaždili okolo stola,

kde im aj servírovali večeru. Bol medzi nimi i Kallistenes, ale chýbal Eumenes, ktorý odkázal, aby začali bez neho.

- Chlapci, toto sa nedá porovnať s Trákiou! - zvolal Hefaistion. - Podnebie je vynikajúce, ľudia vyzerajú pohostinní, videl som pekné dievčatká a Peržania sa nám nepletú po pod nohy. Pripadáť si ako v Miezach, keď nás Aristoteles poslal zbierať do lesa chrobáky.

- Nerob si ilúzie, - vyhlásil Leonatus, - Lysimachos a ja sme videli dvoch jazdcov, ktorí nás sledovali po celý deň a celkom iste budú neďaleko.

Parmenión si vypýtal slovo štýlom generála zo starej školy.

- Nemusíš si pýtať dovolenie, ak chceš niečo povedať, Parmenión, - riekol mu Alexander. - Ty si tu z nás najskúsenejší a my všetci sa musíme od teba učiť.

- Ďakujem ti, - povedal starý generál. - Chcel som len vedieť, aké sú plány na zajtra a na najbližšie dni.

- Smerovať do vnútrozemia, na územie kontrolované priamo Peržanmi. Potom už nebudú mať na výber: budú nám musieť čeliť na otvorenom poli a my ich porazíme.

Parmenión sa odmlčal.

- Ty nesúhlasíš?

- Čiastočne. S Peržanmi som sa už stretol pri prvej výprave. Uisťujem ťa, že sú to obávaní protivníci. Okrem toho, majú skvelého veliteľa, Memnona z Rodosu.

- Grécky zapredanec! - vybuchol Hefaistion.

- Nie. Profesionálny vojak. Žoldnier.

- To nie je to isté?

- Veru nie, Hefaistion. Sú muži, ktorí bojovali v mnohých vojnách a napokon ich opustia všetky presvedčenia a ideály, ale sú bohatí na vojenské schopnosti a skúsenosti. Vtedy predajú svoj meč za najvyššiu ponuku, ale ak sú to čestní muži, a to Memnon je, dodržia zmluvu za každú cenu. Ich vlasťou sa stáva dané slovo, a tomu zostávajú oddaní do posledného dychu.

Memnon pre nás značí nebezpečenstvo, lebo má so sebou aj svoje oddiely: od desať do pätnásttisíc žoldnierov, všetko Grékov, dobre vyzbrojených, veľmi obávaných v boji na otvorenom poli.

- Porazili sme Svätý oddiel Tébanov, - podotkol Seleukos.

- To sa neráta, - odvetil Parmenión. - Toto sú profesionálni vojaci: nerobia nič iné, iba bojujú, a keď nebojujú, tak sa cvičia na boj.